



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobců: a) P. H., b) J. H., oba zastoupeni Mgr. Pavlou Kosovou, advokátkou se sídlem Husova 946, Moravské Budějovice, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, o kasační stížnosti žalobce b) proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2022, č. j. 5 A 99/2021-36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce b) **se zamítá.**
- II. Žalobce b) **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci se správní žalobou domáhali, aby soud zakázal žalovanému zasahovat do jejich práv šířením informací o možnosti nezletilých osob starších 16 let očkovat se proti COVID-19 bez souhlasu zákonného zástupce.

[2] Městský soud v záhlaví uvedeném usnesení žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Dospěl k závěru, že šíření informací o možnostech očkování není závazný donucující akt a nezasahuje do práv a povinností osob, tedy ani do práv žalobců. Takové jednání tedy nemohlo být ze své podstaty zásahem podle § 82 s. ř. s.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[3] Proti usnesení krajského soudu podali žalobci kasační stížnost z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Žalobkyně a) nicméně nezaplatila soudní poplatek, a proto NSS vůči ní řízení o kasační stížnosti usnesením ze dne 30. 5. 2022, č. j. 2 As 58/2022-29, zastavil.

[4] Žalobce b) (stěžovatel) namítá, že informace slouží jako jistá legitimace počínání pracovníků očkovacích center, kteří na základě takového pokynu (šíření takové informace považuje za pokyn správního orgánu *sui generis*) mohou nezletilé očkovat bez souhlasu rodičů. Zdůrazňuje, že v této věci nejde o to, že by jeho dcera byla nucena podstoupit očkování, ale o legitimizaci ignorování rodičovské odpovědnosti. Žalovaný totiž takto vyzývá pracovníky očkovacích center k očkování nezletilých bez souhlasu jejich zákonných zástupců. Stěžovatel považuje takové jednání za nezákonné a jediným způsobem obrany proti němu je právě zásahová žaloba. Městský soud argumentaci stěžovatele a žalobkyně a) pominul vypořádat.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje se závěry uvedenými v usnesení městského soudu. Podle něho se již dnes jedná o hypotetický problém, že by zaměstnanci očkovacího centra nabádání žalovaným zkracovali rodičovská práva stěžovatele možným naočkováním jeho dcery. Navíc samotnou vakcinaci neprovádí žalovaný, ale poskytovatel zdravotních služeb. Případné poskytnutí zdravotních služeb oprávněným subjektem přitom nepředstavuje nezákonný zásah. Žalovaný dále odkazuje na § 35 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), který stanoví podmínky pro poskytnutí zdravotní služby i nezletilé osobě. Jestliže žalovaný vyslovil svůj názor, že nezletilé osoby od určitého věku se na základě svobodného a informovaného souhlasu mohou podrobit očkování, nemohlo se jednat o nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že je přípustná a lze ji projednat. Poté přezkoumal napadené usnesení ze stěžovatelem uplatněných důvodů a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že kasační stížností je napadeno usnesení o odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle konstantní judikatury lze kasační stížnost proti takovému usnesení podat pouze z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 7 Azs 13/2004-54, a ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005-65). Tento důvod je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. NSS se pak může zabývat pouze tím, zda usnesení o odmítnutí žaloby je zákonné či nikoli. Nedochozí tedy k přezkumu námitek směřujících do merita původní věci.

pokračování

[8] Předmětem sporu je otázka, jestli může být informování o možnosti očkování nezletilých osob starších 16 let bez souhlasu rodičů nezákonným zásahem. NSS dospěl k závěru, že nemůže.

[9] Podle § 82 s. ř. s. se každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

[10] Odmítnout zásahovou žalobu pro chybějící přípustitelné tvrzení nezákonného zásahu je možné pouze tehdy, pokud je „zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem ‚zásahem‘ ve smyslu legislativní zkratky v § 84 s. ř. s.“ Je třeba zdůraznit, že nemožnost, aby tvrzené jednání mohlo být zásahem, musí být zjevná a nepochybná. Soud tak bude přihlížet k závěrům judikatury, podle které nezákonným zásahem nejsou a nemohou být např. jednotlivé procesní úkony správního orgánu, které směřují k vydání rozhodnutí a samy o sobě nepředstavují zásah do práv účastníka řízení. Existuje-li rozumná pochybnost, je nutné za splnění dalších procesních podmínek žalobu věcně projednat (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, publ. pod č. 3687/2018 Sb. NSS, odst. 63; rozsudek byl později zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, nicméně z důvodu nesprávného posouzení otázky včasnosti zásahové žaloby, citované závěry tedy nadále obstojí – viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, publ. pod č. 4178/2021 Sb. NSS, odst. 115).

[11] Výše uvedené podmínky pro odmítnutí zásahové žaloby naplněny byly. Je skutečně zjevné a nepochybné, že jednání žalovaného nemůže být vzhledem ke své povaze zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.

[12] Nejvyšší správní soud zde odkazuje na rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2007, č. j. 2 Aps 1/2007-58, ve kterém se Ministerstvo dopravy přípisem vyslovalo k podnětu týkajícímu se pozemku a jeho zařazení mezi místní komunikace. NSS zde dospěl k závěru, že Ministerstvo dopravy nezpůsobilo žádný zásah do stěžovatelových práv, protože pouze formulovalo svůj právní názor. Přípis nešlo považovat za přímý zásah do stěžovatelových práv a také nebylo možné konstatovat, že do stěžovatelových práv bylo zasaženo v důsledku tohoto přípisu. Jednalo se pouze o sdělení správního orgánu, kterým stěžovateli neuložil žádné povinnosti ani práva. Stěžovatelův pozemek sice byl veřejností používán, nicméně ne na základě tohoto přípisu a mezi omezením stěžovatelova vlastnického práva a přípisem tak neexistoval požadovaný bezprostřední vztah.

[13] Obdobně se NSS v rozsudku ze dne 30. 4. 2014, č. j. 9 Aps 18/2013-25, odst. 18, vypořádal s přípisem obsahujícím informaci, že výše sociálního kapesného je zákonem o výkonu trestu odnětí svobody stanovena na 100 Kč, že osoby ve výkonu trestu odnětí svobody mají zajištěnu stravu, ubytování, oblečení a lékařskou péči, a že se na ně tedy zákon o životním a existenčním minimu nevztahuje. I v tomto případě dospěl k závěru, že se nejednalo o přímý zásah do stěžovatelových práv, protože tímto přípisem mu Vězeňská

služba ČR neuložila žádné povinnosti, ani neomezila jeho práva. Jeho právní postavení nedosáhlo v důsledku přípisu žádné změny.

[14] Stejně jako ve výše citované judikatuře nepředstavovalo ani v tomto případě sdělení právního názoru žalovaného zásah do stěžovatelových práv a zároveň mu touto informací ani nebyla uložena žádná povinnost. Právní postavení žalobce se tedy v důsledky sdělení informace nezměnilo, a nemohlo se tak jednat o zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. Jakkoliv s tímto právním názorem žalovaného může stěžovatel nesouhlasit a označovat jej jako „pokus o legitimizaci ignorování rodičovské odpovědnosti“ či „přímou výzvu k provádění očkování nezletilých bez souhlasu jejich zákonných zástupců“, nic to na závěru soudu nemění, protože legitimizace jisté praxe ani výzva směřovaná k poskytovatelům zdravotních služeb zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. rovněž nepředstavují. Správním soudům ani nepřisluší hodnotit, zda je právní názor žalovaného správný a jeho šíření vhodné či nikoli.

[15] Důvodná není ani námitka stěžovatele, že se městský soud nezabýval podstatou jeho právní argumentace. Z odst. 18 napadeného usnesení je patrné, že městský soud argumentaci žalobců vystihuje, z ničeho neplyne, že by měl za to, že brojili proti nucení jejich dcery k podrobení se očkování bez souhlasu jejich zákonných zástupců. I z následujících odstavců je zřejmé, že městský soud hodnotí, zda mohl žalovaný šířením svého právního názoru nějak zasáhnout do práv žalobců či jim uložit nějakou povinnost.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[16] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádný důvod pro zrušení napadeného usnesení z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl tedy kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému, kterému by jinak jako úspěšnému účastníku právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. dubna 2023

Mgr. Eva

Š
o
n
k

pokračování

předsedkyně

o
v
á

s
e
n
á
t
u